PICKNICK
OP HET
IJS

ANDREJ KOERKOV

PICKNICK OP HET IJS

Uit het Russisch vertaald door Richard Kellermann

2022 Prometheus Amsterdam

In dank opgedragen aan de familie Sharpe

Picknick op het ijs verscheen in 2000 bij Uitgeverij Byblos, Amsterdam.

Oorspronkelijke titel *Смерть постороннего*
© 1996 Andrej Koerkov
© 1999 Diogenes Verlag AG, Zurich
© 2022 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en Richard Kellermann
Omslagontwerp Bart van den Tooren
Foto auteur Pako Mera/Opale/Bridgeman Images
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 5172 0

1

Het begon ermee dat er een meter voor zijn voeten een steen viel. Viktor keek om zich heen. Twee kerels keken hem grijnzend aan. Een van hen, die bij het opengereten wegdek stond, bukte zich, pakte nog een kinderhoofdje en rolde het, alsof hij aan het kegelen was, in zijn richting. Viktor bewoog zich van zijn plaats en sloeg snel de hoek om. Hij deed dat met een stap die zich in vrijwel niets onderscheidde van een sportieve wandelpas. 'Niet rennen! Dat is het belangrijkste,' hield hij zich voor. Hij hield pas stil bij zijn huis. Hij keek op de straatklok, negen uur 's avonds. Stil, geen mens te zien. Hij liep het portiek in. Nu was het niet griezelig meer. Het leven was voor gewone mensen eenvoudigweg te saai, uitjes konden ze niet meer betalen. Vandaar dat ze met straatkeien gingen kegelen.

Avond. Keuken. Duisternis. Ze hadden gewoon de stroom uitgezet; er was geen licht. In het donker waren de trage passen van Misja, de pinguïn, te horen. Die was een jaar geleden in de herfst bij Viktor ingetrokken, toen de dierentuin hongerige dieren had meegegeven aan wie ze te eten kon geven. Viktor was toen een koningspinguïn gaan halen. Net een week daarvoor was zijn vriendin bij hem weggegaan. Hij was eenzaam, maar Misja, de pinguïn, had zijn eigen eenzaamheid meegebracht en nu vulden de twee eenzaamheden elkaar aan, en kreeg je eerder de indruk van wederzijdse afhankelijkheid dan van vriendschap.

Viktor zocht een kaars, stak hem aan en zette hem in een mayonaisepotje op tafel. De poëtische achteloosheid van het vlammetje bracht hem ertoe in het halfdonker op zoek te gaan naar een potlood en papier. Hij ging aan tafel zitten, het vel papier tussen hem en de kaars. Dat vel moest met iets worden gevuld. Als Viktor dichter was geweest, zou er een rijmende versregel over het witte vel gelopen hebben, maar hij was geen dichter.

Hij was een literator die ergens tussen de journalistiek en het kleine proza was komen te zitten. Het beste dat hij had geprodu-

ceerd, waren korte verhalen. Uiterst korte verhalen. Zo kort dat hij er, zelfs als hij ervoor zou worden betaald, niet van zou kunnen leven.

Op straat klonk een schot. Viktor schrok op, drukte zich tegen de vensterruit, waarachter niets te zien was, en keerde terug naar het vel papier. Zijn fantasie had het verhaal bij dit schot al bedacht. De geschiedenis was genoeg voor één vel, niet meer en niet minder. Tijdens de laatste tragische noten van het verse korte verhaal werd de stroom weer ingeschakeld. Het lampje dat aan het plafond hing, floepte aan. Viktor blies de kaars uit. Hij pakte wat bevroren kabeljauw en legde die in het etensbakje van Misja.

2

De volgende morgen las Viktor het verse verhaaltje nog eens over, nam afscheid van de pinguïn en ging naar de redactie van een nieuwe dikke krant, die kwistig allerlei teksten publiceerde, van recepten tot nieuwtjes over het postcommunistische variété. De hoofdredacteur van de krant kende hij redelijk goed, hij was een paar keer flink met hem doorgezakt en de redactionele chauffeur had hem daarna thuis afgeleverd.

De hoofdredacteur ontving hem met een glimlach en een vriendschappelijk klopje op de schouder. Hij vroeg zijn secretaresse verse koffie te zetten en bekeek het meegebrachte werkstuk meteen met een professionele blik.

'Nee, ouwe jongen,' zei hij ten slotte. 'Je moet het niet verkeerd opvatten, maar dit gaat niet. Er moet meer bloed in of laat het over een of ander vreemd soort liefde gaan. Je moet je realiseren dat het krantenverhaal sensationeel moet zijn.'

Viktor nam afscheid zonder op de koffie te wachten.

Niet ver daarvandaan was de redactie van *Het Hoofdstedelijk Nieuws*. Omdat hij de hoofdredacteur ervan niet te pakken kon krijgen, liep hij even bij de afdeling Cultuur langs.

‘Eigenlijk plaatsen we helemaal geen literatuur,’ zei het hoofd Cultuur, een oud kereltje, vriendelijk tegen hem, ‘maar geeft u het maar. Je weet maar nooit. Misschien in een vrijdageditie. U weet wel, om wat tegenwicht te geven. Als er te veel slecht nieuws is, zoeken de lezers wat neutraals. Ik zal het lezen.’

Nadat hij zich met zijn visitekaartje van de bezoeker had ontdaan, keerde het mannetje terug naar zijn met papieren overladen bureau. Pas toen kreeg Viktor in de gaten dat hij de kamer helemaal niet binnen was geweest. Het gesprek had zich geheel in de deuropening afgespeeld.

3

Twee dagen later ging de telefoon.

‘Met *Het Hoofdstedelijk*,’ sprak een helder vrouwenstemmetje, ‘ik verbind u door met de hoofdredacteur.’

De hoorn werd doorgegeven.

‘Spreek ik met Viktor Aleksejevitsj?’ vroeg een mannenstem.

‘Ja.’

‘Zou u vandaag even bij ons langs kunnen komen? Of bent u bezet?’

‘Nee hoor,’ antwoordde Viktor, ‘ik heb geen afspraken.’

‘Dan stuur ik een wagen naar u toe. Een blauwe Lada. Zegt u alleen even wat uw adres is.’

Viktor dicteerde zijn adres. De hoofdredacteur, die zich overigens niet met naam en vadersnaam had voorgesteld, nam afscheid. Hij zei: ‘Tot straks.’

Het zal toch niet vanwege mijn verhaal zijn? dacht Viktor, terwijl hij een overhemd uit de kast haalde. Nee, waarschijnlijk niet… Wat zouden ze met dat verhaal moeten? Hoewel, wie weet!

In de blauwe Lada, die voor de deur stond te wachten, zat een erg beleefde chauffeur. Hij begeleidde Viktor tot bij de hoofdredacteur.

'Igor Lvovitsj,' stelde deze zich voor, terwijl hij zijn hand toestak. 'Aangenaam kennis met u te maken.'

De hoofdredacteur leek meer op een oude sportman dan op een journalist. Misschien was hij dat ook wel, maar in zijn oogopslag schemerde het soort ironie dat veeleer uit verstand en eruditie voortspruit dan uit lange trainingen in een sportzaal.

'Gaat u zitten. Een glaasje cognac?' Hij liet zijn woorden vergezeld gaan van de gestes van een landheer.

'Nee, dank u wel. Een kop koffie, als het kan…' vroeg Viktor, terwijl hij plaatsnam in een leren fauteuil die voor het brede bureau stond.

De hoofdredacteur knikte. Vervolgens nam hij de hoorn van de telefoon en zei: 'Twee koffie.'

'Weet u,' begon hij weer, terwijl hij Viktor met een vriendelijke blik opnam, 'laatst hadden we het hier over u, en gisteren komt Boris Leonidovitsj, ons hoofd Cultuur, bij me en zegt: "Wilt u dit eens bekijken!" en geeft me uw stukje. Een goed stukje… En toen herinnerde ik me weer waarom we het over u hadden gehad. Vandaar dat ik vond dat we maar eens kennis moesten maken…'

Viktor luisterde en knikte beleefd. Igor Lvovitsj wachtte even, glimlachte en ging verder.

'Viktor Aleksejevitsj, zou u bij ons willen werken?'

'Wat zou ik dan moeten schrijven?' vroeg Viktor, die diep in z'n hart bang was voor nieuwe journalistieke dwangarbeid.

Igor Lvovitsj wilde juist antwoord geven toen de secretaresse binnenkwam met een dienblaadje. Ze zette de kopjes koffie en een suikerpot op tafel. De hoofdredacteur hield zijn woorden in alsof het zijn adem was en wachtte tot de secretaresse de kamer uit was.

'Het betreft een confidentiële aangelegenheid,' zei hij. 'We hebben een getalenteerd schrijver van necrologieën nodig, een meester in het korte genre. Zodat het tegelijk veelomvattend, kort en toch ongewoon is. Begrijpt u?' Hij keek Viktor hoopvol aan.

‘U bedoelt dat ik op de redactie aanwezig moet zijn voor het geval er iemand doodgaat?’ vroeg Viktor zacht en voorzichtig, als vreesde hij een bevestigend antwoord.

‘Welnee! Het werk is veel interessanter en verantwoordelijker, u gaat vanuit het niets een cartotheek van “kruisjes” – zo noemen wij hier necrologieën – opzetten van mensen die nog leven, van bekende gedeputeerden en bandieten tot kunstenaars. Maar ik zou graag willen dat u schreef zoals er nog nooit over doden is geschreven. En als ik zo naar uw verhaal kijk, denk ik dat u dat kunt.’

‘En hoe zit het met de beloning?’ wilde Viktor weten.

‘We beginnen met driehonderd dollar, en u kunt uw tijd zelf indelen. Maar ik moet natuurlijk wel weten wie we in onze cartotheek hebben. We mogen door geen enkel verkeersongeluk worden verrast. En nog een ding. U dient onder pseudoniem te schrijven. Dat is trouwens ook in uw eigen belang.’

‘Welk pseudoniem dan?’ vroeg Viktor eerder zichzelf dan de hoofdredacteur.

‘Bedenkt u maar iets, of tekent u anders voorlopig met “een Groep Kameraden”.’

Viktor knikte.

4

Thuis dronk Viktor voor hij ging slapen thee en dacht na over de dood. Het denken ging hem gemakkelijk af. Hij was bovendien in een prima stemming. Eerder een stemming voor wodka dan voor thee, maar wodka had hij niet.

Ze hadden hem een wonderlijk spelletje voorgelegd. En ofschoon Viktor nog niet wist hoe hij zijn nieuwe taken zou gaan uitvoeren, waren zijn gevoelens vol van de gedachte aan iets nieuws en ongewoons. Misja, de pinguïn, stootte van tijd tot tijd tegen de gesloten keukendeur terwijl hij door de donkere gang

dwaalde. Ten slotte begon Viktor zich schuldig te voelen en liet hij Misja binnen. Bij de tafel bleef Misja staan. Omdat hij bijna een meter lang was, kon hij alles zien wat erop lag. Hij keek naar het kopje thee en richtte zijn blik vervolgens op Viktor. Hij keek hem indringend aan als een door de ervaring wijs geworden partijfunctionaris. Viktor wilde iets aardigs doen voor de pinguïn. Hij liep naar de badkamer en zette de koude kraan open. De pinguïn slofte onmiddellijk op het geluid van stromend water af, boog zich over de rand van het bad en liet zich er, nog voor het vol was, in vallen.

De volgende morgen ging Viktor langs bij de redactie van *Het Hoofdstedelijk* om te zien of de hoofdredacteur hem niet een paar praktische tips kon geven.

'Hoe moet ik mijn helden kiezen?' vroeg Viktor.

'Zo simpel als maar zijn kan. U kijkt gewoon over wie de kranten schrijven. U kunt ook zelf op zoek gaan en een selectie maken; het vaderland kent niet al zijn helden, sommigen vinden het prettig incognito te blijven…'

's Avonds kocht hij alle kranten die hij te pakken kon krijgen, ging naar huis en zette zich aan de keukentafel.

De eerste kranten gaven hem al stof tot nadenken en nadat hij er de namen van vips in had onderstreept, begon hij die voor verdere bewerking over te schrijven in een schrift. Er wachtte hem veel werk: uit niet meer dan een paar kranten had hij ongeveer zestig namen overgeschreven.

Vervolgens dronk hij thee en dacht weer na, nu echter over het genre zelf. Hij meende al te zien hoe hij dit genre in iets levendigs zou veranderen, in iets levendigs en tegelijkertijd sentimenteels, zodat zelfs een eenvoudige kolchozeboer na het lezen over een hem onbekende overledene een traan zou moeten wegpinken. De volgende ochtend koos Viktor de held van zijn eerste 'kruisje'. Hij hoefde alleen nog maar de zegen van de 'chef' te krijgen.

5

Om halftien 's ochtends kocht Viktor, nadat hij de 'zegen' van Igor Lvovitsj en een kopje koffie had ontvangen en hem plechtig een perskaart ter hand was gesteld, bij een kiosk een fles Finlandia en ging hij op weg naar het kantoor van de gewezen schrijver Aleksander Jakornitskij, thans lid van het parlement.

De afgevaardigde was, toen hij hoorde dat een correspondent van *Het Hoofdstedelijk* hem wilde spreken, verheugd. Hij verzocht zijn secretaresse terstond alle verdere afspraken af te zeggen en niemand meer bij hem binnen te laten.

Nadat hij het zich gemakkelijk had gemaakt, zette Viktor de fles Finse wodka en een dictafoon op tafel. De afgevaardigde zette even kwiek twee kristallen borrelglaasjes ter weerszijden van de fles.

De afgevaardigde sprak vlot, hij verwachtte geen vragen. Over zijn lidmaatschap van het parlement had hij het, over zijn jeugd, over hoe hij communistisch jongerenleider was geweest in zijn studiejaar. Toen de fles bijna leeg was, zat hij op te scheppen over zijn tochten naar Tsjernobyl. En hoe Tsjernobyl naar het scheen een positieve invloed had gehad op zijn potentie, wat in geval van twijfel kon worden nagevraagd bij zijn echtgenote, een onderwijzeres aan een particuliere school, en zijn maîtresse, die zangeres was bij de Nationale Opera.

Nadat ze elkaar ten afscheid hadden omhelsd, ging ieder zijns weegs. De afgevaardigde had op Viktor een bijzonder levendige indruk gemaakt, wellicht zelfs te levendig voor een necrologie. Maar daar zat hem juist de kneep, iedere overledene was even voordien nog levend geweest en de woorden van de necrologie moesten zijn ontsnappende lichaamswarmte proberen te bewaren. Ze dienden niet hopeloos somber te zijn.

Thuis schreef Viktor snel de necrologie – hij zette een 'kruisje' bij de afgevaardigde – twee bladzijden warm verhaal over levendige en zondige zaken. Hij hoefde de dictafoon zelfs niet af te spelen, het zat allemaal nog vers in zijn geheugen.

Igor Lvovitsj leefde helemaal op toen hij de tekst de volgende ochtend doorlas.

'Uit de kunst!' zei hij. 'Als de echtgenoot van die operazangeres z'n mond nou maar houdt… "Vele vrouwen zullen vandaag om hem treuren, maar ofschoon wij ons van hen bewust zijn, bewaren wij ons medeleven voor zijn echtgenote en nog een vrouw, wier stem, opstijgend onder de koepel van de Nationale Opera, slechts klonk voor hem, al kon eenieder haar horen." Prachtig! Ga zo door!'

'Igor Lvovitsj,' richtte Viktor zich, moed vattend, tot hem. 'Ik mis wat informatie, maar als ik ze allemaal zelf moet interviewen, kost me dat veel tijd. Hebben we hier op de krant niet een of andere cartotheek…'

De 'chef' glimlachte.

'Natuurlijk hebben we die,' zei hij. 'Ik had het je zelf al willen voorstellen. Op de afdeling Misdrijven en politiezaken. Ik zal Fjodor zeggen dat je er gebruik van mag maken!'

6

Het leven van Viktor stemde zich geheel af op het werk. Hij deed zijn uiterste best. Temeer daar Fjodor van de afdeling Misdrijven alles wat hij tot zijn beschikking had, met Viktor deelde. En hij had veel: van de namen van minnaars en maîtresses van vips tot de concrete zonden van die personen en andere gebeurtenissen uit hun leven. Bij hem vond Viktor kortom die ontbrekende details uit hun levens die het 'kruisje', als goede Indische specerijen, van een constatering van een droevig feit in een schotel voor fijnproevers veranderden. En met de regelmaat van de klok legde hij bij de chef een nieuwe partij teksten op tafel. Alles liep prima. Het geld dartelde in zijn zak; niet veel, maar ruim voldoende voor de bescheiden wensen van Viktor. Het enige wat hem zo nu en dan kwelde, was de afwezigheid van roem, al was het maar anonieme

roem. De helden van zijn genre waren veel te levend. Van de meer dan honderd in 'Ten slotte's' beschreven vips was er niet alleen niet één gestorven, niemand wilde ook zelfs maar ziek worden. Maar deze overwegingen konden Viktor niet uit zijn werkritme brengen. IJverig bladerde hij de kranten door, schreef achternamen over, en dook in de biografieën van de betrokkenen. Het vaderland moet zijn helden kennen hield hij zich voor.

Het was een avond in november. Het regende. Misja, de pinguïn, nam weer eens een koud bad. Viktor daarentegen dacht na over de taaiheid van zijn helden. Plotseling ging de telefoon.

'Ik heb uw nummer van Igor Lvovitsj,' zei een hese mannenstem. 'Ik zou u graag spreken, ik heb een zaakje.'

Toen Viktor de naam van zijn eigen hoofdredacteur hoorde, stemde hij direct in met een ontmoeting.

Een halfuur later ontving hij thuis een gast: een man van een jaar of vijfenveertig, ingevallen gezicht, smaakvol gekleed. De gast arriveerde met een fles whisky en ze gingen direct aan de keukentafel zitten.

'Misja!' stelde de gast zich voor, Viktor grinnikte, maar voelde zich direct opgelaten.

'Sorry, maar zo heet mijn pinguïn,' zei hij.

'Een oude vriend van mij is ernstig ziek…' begon de bezoeker, 'we zijn leeftijdgenoten en we zijn sinds onze kindertijd bevriend. Hij heet Sergej Tsjerkalin. Ik zou graag een necrologie van hem willen bestellen… Kan dat?'

'Vanzelfsprekend,' antwoordde Viktor. 'Maar dan heb ik wel gegevens uit zijn leven nodig, bij voorkeur iets persoonlijks.'

'Dat is geen probleem,' zei Misja. 'Ik weet alles van hem. Ik kan u wel iets vertellen…'

'Graag.'

'Hij is zoon van een bankwerker en een kleuterjuffrouw. Vanaf zijn vroegste kinderjaren droomde hij van een motorfiets en na zijn eindexamen heeft hij ten slotte een Minsk kunnen kopen, maar daar heeft hij wel een beetje voor moeten stelen… Nu

schaamt hij zich vreselijk voor zijn verleden. Hoewel, hij is er vandaag de dag niet veel beter aan toe. Wij zijn collega's, we houden ons bezig met het openen en sluiten van trusts, maar bij mij gaat dat goed en bij hem niet. Onlangs is zijn vrouw bij hem weggegaan en is hij helemaal alleen komen te zitten. Hij heeft zelfs nooit een maîtresse gehad.'

'Hoe heette zijn vrouw?'

'Lena… Kortom, met zijn zaken gaat het niet best, en dan z'n gezondheid…'

'Wat is er met zijn gezondheid?'

'Maagkanker, denken ze, en chronische prostatitis.'

'En wat is voor hem het allerbelangrijkste in zijn leven?' vroeg Viktor.

'Het allerbelangrijkste? Een zilverkleurige Lincoln, die hij nooit zal kunnen kopen…'

Het gesprek spoelden ze weg met whisky en door deze cocktail van woorden en sterkedrank leek het of naast hen aan tafel een derde persoon zat, Sergej Tsjerkalin, de door zijn vrouw verlaten mislukkeling, alleen, met een slechte gezondheid en een niet te verwerkelijken droom: de zilverkleurige Lincoln.

'Wanneer moet ik komen?' vroeg Misja ten slotte.

'Kom morgen maar langs.'

Toen Misja weg was, hoorde Viktor op straat het geluid van een startende motor. Hij keek naar buiten en zag hoe vanaf de ingang van zijn huis een zilverkleurige Lincoln wegreed, lang en gewichtig.

Nadat hij Misja verse schol had gegeven en het bad vol had laten lopen met koud water, ging Viktor in de keuken de bestelde necrologie zitten schrijven. Door het raampje tussen de badkamer en de keuken was het gespetter van water te horen, en terwijl hij het 'kruisje' in klad schreef, glimlachte hij en dacht aan de pinguïn die zo van helder koud water hield.

7

Necrologieën kun je het best in de herfst schrijven. Een tijd van verval, droefheid, zoeken naar het verleden. In de winter is het goed leven, hij is van zichzelf al vrolijk, een verkwikkend vrieskoutje, sneeuw die sprankelt in de zon. Maar tot de winter waren er nog een paar weken te gaan en in die tijd kon er een aardig voorraadje voor volgend jaar worden geproduceerd. Er was veel werk.

Het regende weer, toen Misja (niet de pinguïn) bij hem langskwam. Hij was bijzonder tevreden toen hij de necrologie had doorgelezen. Hij haalde zijn portefeuille tevoorschijn en vroeg: 'Hoeveel?'

De heer des huizes haalde zijn schouders op; tot nu toe was hij alleen per maand betaald.

'Luister,' zei Misja, 'goed werk moet goed worden betaald.'

Met die bewering kon je het moeilijk niet eens zijn en Viktor knikte.

'Je moet minstens tweemaal zoveel krijgen als de duurste prostituee… Wat zou je zeggen van vijfhonderd dollar?'

De afleiding van het honorarium van het hoogste tarief van een prostituee beviel Viktor niet, maar het bedrag sprak hem wel aan. Hij knikte opnieuw en nam vijf biljetten van honderd dollar van Misja in ontvangst.

'Als je er geen bezwaar tegen hebt, stuur ik je nog een paar clienten!' stelde Misja voor.

Viktor had daar geen bezwaar tegen.

Misja (niet de pinguïn) ging weg. Buiten bleef het een grijze regenachtige ochtend. De deur ging open, in de deuropening stond de pinguïn. Nadat hij er even was blijven staan, liep hij op zijn baas af, drukte zich met zijn hele lichaam tegen diens knieën en veranderde niet meer van plaats. Viktor aaide het lieve dier.

8

's Nachts hoorde Viktor door zijn lichte slaap heen hoe de pinguïn die aan slapeloosheid leed door de woning zwierf. Hij zwierf rond en liet alle deuren openstaan. Soms leek het of de pinguïn bleef staan en diep zuchtte, als een oude man, moe van het leven en van zichzelf.

's Ochtends belde Igor Lvovitsj: hij verzocht Viktor langs te komen op de redactie.

Onder het genot van een kop koffie bespraken ze de stand van zaken rond de 'kruisjes'-cartotheek. De chef was eigenlijk best tevreden.

'Het enige wat we over het hoofd hebben gezien,' zei hij, 'is dat al onze toekomstige overledenen bewoners van Kiev zijn. Het spreekt vanzelf dat de hoofdstad min of meer opvallende lieden als een magneet naar zich toe trekt, maar ook andere steden hebben hun beroemdheden.'

Viktor luisterde aandachtig en knikte van tijd tot tijd.

'We hebben overal correspondenten,' ging de chef verder, 'zij zijn al informatie aan het vergaren. We hoeven alleen maar bij hen langs te gaan om wat ze verzameld hebben op te halen. Op de post kun je niet rekenen en ook aan een fax kun je dat soort zaken eigenlijk niet toevertrouwen. Ik zou je trouwens willen vragen daaraan mee te doen…'

'Waaraan?' vroeg Viktor.

'Je gaat naar een paar steden om al dat materiaal op te halen… Eerst naar Charkov, dan naar Odessa, als je er geen bezwaar tegen hebt. Voor rekening van de redactie natuurlijk…'

Viktor ging akkoord.

Buiten motregende het weer. Onderweg naar huis liep Viktor een café binnen en bestelde een cognac en een dubbele espresso. Hij had behoefte aan een opwarmertje.

Het was stil in het café, er waren geen mensen. Een goede atmosfeer om te dromen of om herinneringen op te halen.

Viktor nipte aan zijn cognac. Een bekende geur prikkelde zijn neusvleugels. 'Echte!' stelde hij verheugd vast.

De aangename pauze in het café – die halte tussen verleden en toekomst met een glas cognac en een kop koffie – stemde hem romantisch. Hij voelde zich niet eenzaam of ongelukkig. Hij was een volwaardig bezoeker die een kleine behoefte aan innerlijke warmte bevredigde. Vijftig gram echte cognac en de warmte bewoog zich al in twee richtingen, omhoog, naar zijn hoofd en omlaag, naar zijn benen. De gedachten gingen langzamer.

Vroeger droomde Viktor dat hij een romanschrijver zou worden. Maar hij had het niet eens tot een kort verhaal weten te brengen. Hoewel, ergens lagen een paar onvoltooide manuscripten in een map. Maar dat was hun lot: nooit te worden afgemaakt. Hij had het gewoon niet getroffen met de muzen. Om de een of andere reden hadden ze het in zijn tweekamerappartement nooit lang genoeg kunnen uithouden om hem in staat te stellen ook maar één kort verhaal te voltooien. Dat was de oorzaak van zijn mislukking in het genre. De muzen waren voor zover het hem betrof verbazingwekkend wisselvallig. Of misschien was het zijn eigen schuld, omdat hij zulke onbetrouwbare muzen had gekozen. Maar toch, nu hij alleen was met een pinguïn, hield hij zich bezig met een kort genre, waarvoor hij ook nog goed betaald werd.

Door en door warm vanbinnen verliet hij het café. Buiten regende het nog steeds. Het was een grijze, vochtige dag.

Voordat hij naar huis ging, kocht Viktor in een winkel een kilo bevroren zalm, voor Misja.

9

Voor zijn reis naar Charkov moest Viktor iemand vinden die op Misja kon passen. Waarschijnlijk zou de pinguïn best drie dagen alleen kunnen blijven, maar Viktor maakte zich ongerust. Hij liep in zijn gedachten al zijn kennissen langs – vrienden had hij helaas